

Årsrapport 2019

Filosofi i Skolen

Oversigt over projektets aktiviteter inden for forskning, efteruddannelse, samarbejder, arrangementer, myndighedsbetjening og formidling.

Forord: Årsrapport 2019

Filosofi i Skolen er et forsknings-, udviklings- og efteruddannelses-projekt ved Institut for Kulturvidenskaber ved Syddansk Universitet. Projektets fokus er filosofisk dialog sådan som det kendes fra forsknings- og praksis-feltet *Filosofi med børn*.

Filosofi i Skolen blev etableret som opstartsprojekt i februar 2017. Denne rapport indeholder oversigter over projektets aktiviteter i det første år efter opstartsperiodens afslutning.

Kort om filosofisk dialog

Filosofisk dialog er en stærkt engagerende form for undervisning. I et undersøgende fællesskab træner eleverne deres evne til at dele og begrunde deres tanker. Læreren opgave er at guide dialogen, understøtte elevernes tænkning og samarbejde, og sikre retning og kvalitet. Teknikkerne til at lede en dialog er simple, men kræver tilvænning fordi de bryder med den klassiske lærerrolle. Til gengæld kan de anvendes på tværs af fag og undervisningssituationer.

Rapportens indhold

Forskning	s. 4
Samarbejder	s. 6
Myndigheds- betjening	s. 8
Efteruddannelse	s. 10
Formidling og outreach	s. 12
Målsætninger for 2020-22	s. 14

*Projektet rummer
en række parallelle
forskningsprojekter
og i 2019 begyndte vi
at kunne offentliggøre
noget af den viden vi
har genereret i pro-
jektets første to år.*

Forskning

Udgivne forskningsartikler med relation til Filosofi i Skolen i 2019

- *Is the ugly duckling a hero? Philosophical inquiry as an approach to Hans Christian Andersen's fairy tales in Danish primary school teaching*
Bom, A. K., & Schaffalitzky, C. I Forum for World Literature Studies, 11(2), 226-241.
- *Udviklingsprojektet Sprog i børnehaveklassen*
Kjærbaek, L., & Schaffalitzky, C. I RASK – International Journal of Language and Communication, 50, 47-81.

Akademiske præsentationer med relation til Filosofi i Skolen i 2019

- *Is P4C Compatible with Danish STEM Curriculum?*
Hejl, C.K. ved A Question of Science: Philosophical dialogue in Science Education, National STEM Learning Center, University of York, England
- *Thinking what you don't think.*
Schaffalitzky, C. ved SOPHIA Network Meeting, University of Galway, Irland
- *RE as intercultural didactics? Between the danger of religification and prosperity of inclusion*
Jensen, S.S. Ved EASR19: Religion – Continuities and Disruptions: 17th Annual Conference of the European Association for the Study of Religions, Tartu Univ., Estland
- *What Challenges and Opportunities pertain to introducing Philosophy with Children in Schools to foster migrant Children and Youth's wellbeing?*
Jensen, S.S. ved Migrant Children's Integration and Education in Europe: Approaches, methodologies and policies, Barcelona, Spanien
- *Does it take an academic philosopher to lead a philosophical dialogue with children?* Schaffalitzky, C. ved 2nd International PaSCO Network Meeting, SDU
- *H.C. Andersen og filosofisk dialog*
Bom, A.K & Schaffalitzky, C. Ved HC Andersen Fondens Symposium 2019, Odense

“

Jeg er utrolig begejstret for Filosofi i Skolen, der både skaber spændende forskningsresultater og giver børn mulighed for at reflektere over et væld af komplicerede temaer lige fra integration til klimaforandringer. Og det tilmed på en måde, så de ikke bliver opgivende, men får mod på at forholde sig til de store udfordringer for deres og klodens fremtid.

Dekan Simon Møbjerg Torp,
Det Humanistiske Fakultet, SDU

Lige fra begyndelsen har Filosofi i Skolen været et projekt præget af samarbejder med eksterne parter. Her et udpluk fra 2019 som illustrerer hvor stor bredden i vores samarbejder er.

Samarbejder

International udveksling: Seattle & Odense

I maj var fire fra Filosofi i Skolen en uge hos *Center for Philosophy for Children* (Washington University) som er en del af vores PaSCO-netværk. Vi mødte en række facilitatorer og nåede at se filosofi i 16 forskellige klasser. I oktober var tre fra Seattle på genvisit i Odense hvor vi holdt dialoger i en (engelsksproget) skole i dagene op til det 2. internationale PaSCO-møde.

SprogKlubben i Vollsmose

Dette var et lille projekt som Center for Sprog og Læring lavede for Egmont-fonden og hvor Filosofi i Skolen blev inviteret med. Målet var at udvikle et program der kunne klæde frivillige på til at stå for aktiviteter for før-skolebørn i Vollsmose.

Filosofisk eksperimentarium i Billund

I første halvdel af 2019 var Caroline Schaffalitzky researcher in residence hos CoC Playful Minds i Billund. Målet med samarbejdet var bl.a. at udvikle et "filosofisk eksperimentarium for børn" der kan fungere som grundforløb til satsningen Our World Academy. Vi designede bl.a. filosofiske dialoger om FNs Verdensmål som blev afprøvet sammen med spejdere i Sdr. Omme og elever på behandlingsskolen Chrysalis.

Se også:

- [Artikel om projektet](#)
- [De filosofiske dialoger](#)
- [Video](#) om den filosofiske tilgang

Filosofi i Kunsthal 6100

Den dialogiske tilgang er et kendt ideal i museumsverdenen og det var baggrunden for et samarbejde hvor Filosofi i Skolen hjalp *Kunsthal 6100* i Haderslev med at udvikle forløb til stedets skoletjeneste.

Udgivelse af introduktionsbog

Drømmen om en dansk udgave af Peter Worleys bog *The If Machine*, gik også i opfyldelse i 2019. På baggrund af en anbefaling fra og et samarbejde med Filosofi i Skolen, har Akademisk Forlag nu udgivet den under titlen *TÆNK HØJT med dine elever*. Se mere om bogen [her](#).

“

Arbejdet med Filosofisk Eksperimentarium viser, hvor godt det kan blive, når børn, forskning og kreativitet mødes. Den filosofiske tilgang i Filosofi i Skolen er helt i tråd med CoC Playful Minds' børnesyn og fokus på samskabelse med børn.

CEO Charlotte Sahl-Madsen,
CoC Playful Minds

- ← SprogKlubben i Vollsmose
- ← Filosofisk eksperimentarium i Billund (Stort foto s. 6)
- Udgivelse af introduktionsbog

Myndigheds- betjening

Om forsøgs-og udviklingsprogrammet Sprog i Børnehaveklassen

Programmet *Sprog i Børnehaveklassen* blev gennemført for Undervisningsministeriet og løb fra sommer 2018 til efterår 2019. Under ledelse af Deloitte udviklede projektdeltagere fra SDU (Filosofi i Skolen og Center for Sprog og Læring), UC Syd, Professionshøjskolen Absalon og UC Lillebælt materialer til sprogvurdering, sprogstimulering og forældreinvolvering i børnehaveklasser på skoler i socialt udsatte boligområder. Filosofi i Skolen stod primært for udviklingen af programmets sprogstimulerende elementer i form af dialogtræning, lege og andre aktiviteter.

Programmet var omdiskuteret i den offentlige debat fordi et prøve-element kunne betyde at en elev ikke kunne få lov at fortsætte i 1. klasse. De filosofiske dialoger blev dog vel modtaget på skolerne. I et survey for de deltagende skoler sagde 100% af dem der havde svaret, at det var sandsynligt at de ville anbefale aktiviteterne til en kollega. Heraf angav 80% at det var 'meget sandsynligt'.

Læs mere her:

Schaffalitzky & Nielsen 2019: Filosofisk dialog i børnehaveklassen,
Liv i skolen: tidsskriftet om lærernes hverdag og det gode arbejde i skolen (3),
s. 86-94

“

Samarbejdet om Sprog i Børnehaveklassen er et godt eksempel på hvordan forskning, kreativitet og samarbejde på tværs af fagligheder kan skabe værdi for samfundet.

Director Majbritt Skov, Deloitte.

Filosofi i Skolen udbyder efteruddannelse i forskellige afskygninger. Man kan få inspiration til og viden om filosofisk dialog gennem kurser, men færdigheder i facilitering kræver et efterfølgende superviseret træningsforløb hvor man arbejder systematisk med refleksioner over praksis og får feedback på sine aktiviteter. Her er beskrivelser af nogle af de efteruddannelsesforløb, vi har afviklet i 2019.

Efter- uddannelse

Kursus i sprogtilegnelse og sprogstimulering

Kurset Sprog i Børnehaveklassen blev udviklet og afholdt i samarbejde med Center for Sprog og Læring. Det var to gode dage som bl.a. introducerede til hvorfor og hvordan filosofisk dialog er meget velegnet som redskab til at arbejde med sprog i indskolingen. Hør en af deltagerne fortælle om kurset i videoen [her](#).

Kompetenceudvikling for skoler i Odense

På baggrund af de gode erfaringer med det første kompetenceudviklingsforløb for lærere og pædagoger ved Odense Kommune, indledte vi endnu et forløb i 2019. Det betyder at 12 skoler i Odense nu er kommet i gang med at bruge filosofisk dialog som pædagogisk værktøj!

Specialistkursus i facilitering af filosofisk dialog

Kurset består af to intensive dage med en blanding af teori og praksis. På kurset i 2019 havde vi fornøjelsen af at kunne trække på Pete Worley fra *The Philosophy Foundation* (London) som medunderviser.

Specialistkurset er en forudsætning for at komme ind i det træningsforløb som skal gennemføres for at opnå en certificering hos Filosofi i Skolen.

Certificeringen er lavet af hensyn til projektets forskning, fordi det kræver veldefinerede kriterier for kvalitet at sikre ensartede aktiviteter på tværs af facilitatorer i projektet.

Klassedialog i gymnasiet

En del tyder på at gymnasieområdet kan have glæde af præcis de samme teknikker som vi arbejder med i grundskolen – og dette blev kun bekræftet på det dagskursus vi holdt for området i 2019. Kurset var så vellykket at vi har besluttet at udbyde det igen i 2020.

“

Fagpersonerne giver i høj grad udtryk for at forløbet har givet dem et nyt redskab til at styrke elevers mod til deltagelse, styrke elevers evne til refleksion og stillingtagen samt evne til at lytte og respektere forskellige holdninger og perspektiver.

Birgitte Hestelund, Skoleafdelingen i Odense Kommune

Igen i 2019 var der stor efterspørgsel efter os til inspirationsmøder, arrangementer og andet. Vi har således deltaget i talrige aktiviteter, men også delt vores viden i form af skriftlig formidling. Her er noget af det, vi har været inviteret til.

Formidling og outreach

Filosofi i Skolen ved vidensfestivaler og større arrangementer

I 2019 var vi bl.a. inviteret til at deltage i følgende aktiviteter:

- Billedstrøm Konference (Køge)
- Skolestartskonferencen (Nyborg)
- Læringsfestival (Bella Center, København)
- Skolemessen (Aarhus)
- Bloom Festival og Bloom School (København)

Vi har også designet og faciliteret filosofisk *dialog om FNs verdensmål* for forskningsledere ved SDU og om FNs Børnekonvention for UNICEF, CoC Playful Minds og Billund Kommune. *Reportage* fra dialogen i Billund.

Bidrag til tidsskriftet Liv i skolen

I tidsskriftets temanummer *Dannelse i skolen* (nr. 3/2019) bidrog folk fra Filosofi i Skolen med artiklerne:

- Naturvidenskabelig dannelse gennem filosofisk dialog
- Hvad skal religionsfagets dannelsesopgave være og hvordan kan den løftes?
- Filosofisk dialog i børnehaveklassen
- Oplevelser af filosofiske dialoger i uformelle læringsfællesskaber

Gæsteundervisning ved andre uddannelser

Vi er glade for at dele vores erfaringer med andre uddannelsesinstitutioner. I 2019 har vi bl.a. være inviteret til at fortælle om projektet og filosofisk dialog ved

- VIA University College
- UC Lillebælt
- UC Syd
- Aalborg Universitet
- diverse uddannelser ved SDU

Filosofisk dialog i undersøgende fællesskaber uden for skolen

En gennemgående erfaring i projektet er at filosofisk dialog ikke kun er brugbar i skolen, men også i en række andre læringsfællesskaber. I 2019 har vi derfor også stået for dialoger andre steder. Blandt eksemplerne er sygeplejersker på en afdeling på OUH, en sprogcafé på Odense Bibliotek, en ungdomsklub i Svendborg, et børnehus, en tømmerlinje på EUX og på Spoken Word Festival.

“

Eleverne var begejstret over denne undervisningsform, som åbnede deres øjne overfor nye og anderledes holdninger end de selv havde. De lyttede for første gang rigtig til hinanden og lod hinanden tale ud. De deltog meget mere aktivt, end de normalt ville gøre i en almindelig lærerstyret undervisningsform.

EUX-lærer Lene Sørensen

Kun certificerede facilitatorer kan arbejde med filosofisk dialog på vegne af Filosofi i Skolen.

Foto: Lars Skaaning

Målsætninger for 2020-22

Tryk på kedlerne

2019 har været et travlt år som har kastet en mængde nye erfaringer og samarbejder af sig. Rapporten her beskriver en række af de synlige opgaver vi har haft, men andre ting har også fyldt fx forskningsdesign, fondsansøgninger, interne workshops, udvikling af materialer og evalueringsdesign.

Vi er samtidig blevet klar over hvor mange forskellige ting filosofisk dialog kan bidrage til i skolen og andre steder, og fokus i den kommende periode bliver at bidrage til forskningsviden inden for feltet.

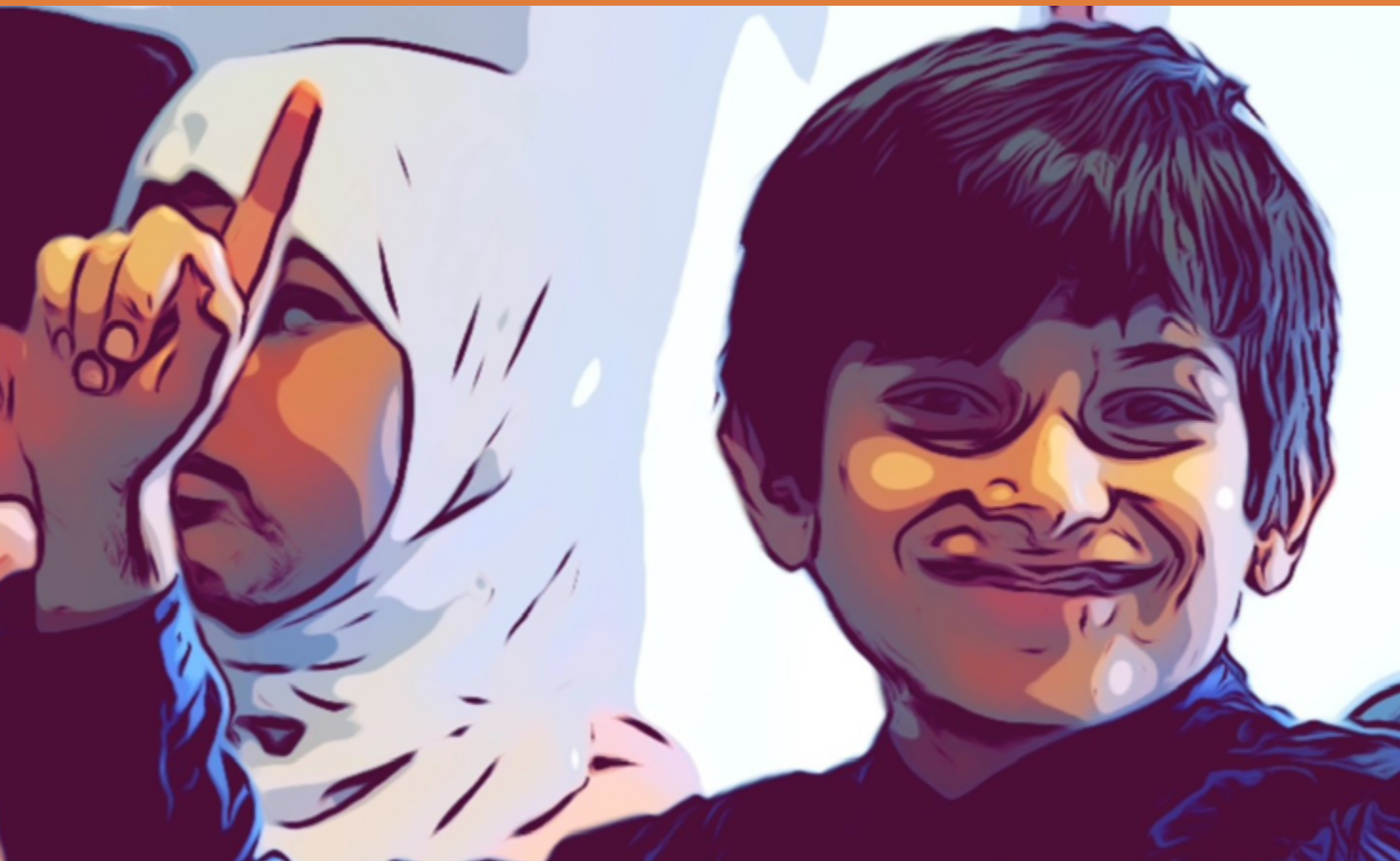
Stort potentiale for at understøtte skolens og elevers udvikling

Så vi vil fortsætte med outreach og efteruddannelse, men det afgørende bliver at prioritere at vi kan efterprøve vores teser. På baggrund af anden forskning kombineret med vores erfaringer, er det nemlig vores indtryk at filosofisk dialog kan skabe værdi på en række områder som fx:

- alle elevers alsidige dannelse, fordybelse, sprog, tænkning og peer-interaktion
- klasserummet som fællesskabsskabende, inkluderende og engagerende
- lærere og pædagogers faglige udvikling og oplevelse af at gøre en forskel

Gennem videre forskning, mener vi således at vi vil kunne vise hvordan og hvorfor filosofisk dialog kan bidrage til at løse nogle af de store udfordringer skoler står med i forhold til sikre fx almindelse, trivsel og inklusion.

**Få mere information om
Filosofi i Skolen her:**

- ✉ filosofiiskolen@sdu.dk
- 🌐 <https://portal.findresearcher.sdu.dk/da/projects/filosofi-i-skolen>
- 🌐 www.filosofiiskolen.dk
- 🌐 www.folkeskolen.dk/blogs/filosofi-i-skolen/
- 📘 www.facebook.com/filosofiiskolen/
- in www.linkedin.com/showcase/filosofi-i-skolen/

Syddansk Universitet
Institut for Kulturvidenskaber
Campusvej 55
DK-5230 Odense

Telefon: +45 6550 1000
sdu@sdu.dk
www.sdu.dk

